

Asia: Iso-Petäjämäen tuulivoimahanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus) (POSELY/3180/2022)

Pohjois-Savon ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

ABO Wind Oy suunnittelee 13 (VE1) tai 11 (VE2) voimalan tuulivoimapuistoa Iso-Petäjämäen hankealueelle Lapinlahden kuntaan (ohjelmavaiheessa tarkasteltiin 17 voimalan hanketta). Hankealueen koko on n. 3 000 ha. Alueen maasto on pääasiassa metsätalousmaata, ojitettua metsäistä suoaluetta ja maatalousmaata. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m. Hankkeen sähkönsiirto suunnitellaan toteutettavan joko 9 km pääasiassa olemassa olevan voimajohdon rinnalla lisälmelle, 1,5 km matkan maakaapelina Fingridin olemassa olevalle voimajohtoverkolle tai 14-16,5 km Varpaisjärven sähköasemalle.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksen mukaan metsäkanalintujen määrät hankealueella ovat runsaat ja metsäkanoista havaittiin kaikki maantieteellisesti mahdolliset neljä lajia. Selvityksissä löydettiin kaksi metson soidinpaikkaa ja myös muita merkkejä sekä yksilöhavaintoja metsoista. Kolme metsästäjien ilmoittamaa metson soidinpaikkaa arvioitiin maaston piirteiltään potentiaalisiksi metson soidinpaikoiksi, vaikka sieltä ei kartoitusten aikana havaittu aktiivisia soitimia. Näihin on suhtauduttu arvioinneissa varovaisuusperiaatteen mukaan kuten löydettyihin soitimiin. Teeren soidinpaikkoja löydettiin kuusi ja lisäksi yksi, jonka tarkkaa sijaintia ei saatu määritettyä ja yksi metsästäjien ilmoittama paikka, jossa ei havaittu kartoituksissa soidinta. Sähkönsiirtoreittien varrella ei tehty linnustokartoituksia, vaan linnuston nykytila selvitettiin kartta- ja lähtötietotarkastelun avulla.

Pistelaskennan sijaan Luke näkee, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut.

Suunnitellut voimaloiden sijainnit ovat lähimmillään 500–700 m etäisyydellä metson soidinpaikoista ja 500–750 m päässä teeren soidinpaikoista. Selostuksessa arvioidaan, että voimalat hävittävät ja heikentävät monia alueen soidinpaikoista sekä vähentävät ja heikentävät metsoille soveltuvia elinympäristöjä. Tämän arvioidaan vaikuttavan negatiivisesti alueen metsokantaan alueellisesti muttei kansallisella tasolla.

Luke tuo esille tässä, että tuulivoimarakentamisen kohdistuessa valtakunnallisella tasolla laaja-alaisesti metsäkanalintu ympäristöihin, saattavat vaikutukset olla myös kansallisella tasolla merkittäviä.

Selostuksessa mainitun lajiston osalta Luke huomauttaa myös, että tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Hieman pidemmällä, muutaman vuoden aikavälillä, voi olla yhdenmukaista populaatiotasolla, siirtykö yksilöt muualle vai kuolivatko ne heti.

Lisäksi eri vaihtoehtoista arvioidaan, että VE1 vaikuttaa lintudirektiivin lajistoon suuresti rakennus- ja purkuvaiheessa ja kohtalaisesti toimintavaiheessa ja metsäkanalintuihin katsotaan kohdistuvan merkittävää häiriötä hankkeen kaikissa vaiheissa. VE2 osalta vaikutukset lintudirektiivin lajistoon katsotaan kohtalaisen kielteiseksi ja metsäkanalintujen osalta vaihtoehto 2 nähdään suotuisampana, sillä voimalat sijoittuvat kauemmaksi soidinpaikoista.

Yhteisvaikutuksien osalta selostuksessa tarkastellaan hankealueen viereen sijoittuvaa Tielammen hanketta. Selostuksessa kerrotaan, että molempien hankkeiden toteutuessa metsäkanalinnuille tärkeiden elinympäristöjen laatu kärsii mm. melun, välkkeen ja hakkuiden myötä, mikä johtaa kannan pienenemiseen ja/tai siirtymiseen. Lisäksi todetaan, että riskinä on soidinten häviäminen laajalta alueelta.

Luke lisää tähän, että vaikutuksia syntyessä, ne saattavat olla pitkäaikaisia. Esimerkiksi metsäkanalintujen osalta Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020).

Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta.

Huomioiden alueen merkitys metsäkanalinnuille on hienoa, että linnuston osalta lieventämistoimina esitetään rakentamisen ajoittaminen pesimäajan ulkopuolelle ja rungon tyvien maalaaminen tummaksi. Jälkimmäinen tullaan selostuksen mukaan kirjaamaan myös osayleiskaavan määräyksiin. Lisäksi on hyvä, että vain yhtenä vuonna toteutettu metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys on pyritty kompensoimaan huomioimalla arvioissa paikallisten metsästäjien aiemmin havaitsemat soitimet.

Maastoselvityksissä tehtiin 37 havaintoa saukosta. Havaintojen pohjalta lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi määriteltiin neljä virtalähdettä. Lähimmät voimalat sijaitsevat n. 150 m etäisyydellä ko. vesistöistä. Lähin uutena rakennettava tie sijoittuu 90 m (VE1) ja 140 m (VE2) päähän ko. vesistöistä. Saukon osalta hankkeen arvioidaan vaikuttavan lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tunnistettujen virtavesien laatuun ja aiheuttavan täten välillisesti vähäisiä kielteisiä vaikutuksia rakentamisen ja toiminnan päättämisen vaiheissa. Toimintavaiheen aikana arvioidaan saukolle koituvan melun ja välkkeen kautta korkeintaan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia.

Luke huomauttaa, että mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Hankealueella voi esiintyä kaikkia neljään suurpetoa. Alueelle saattaa sijoittua karhun talvehtimispesä ja alueella on vuosien varrella n. kerran kymmenessä vuodessa havaittu karhupentue. Luke huomauttaa, että suurpetojen osalta tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla poissulkea.

Luke huomauttaa, että Tassu-järjestelmään kertyy havaintoja sieltä missä ihmiset liikkuvat. Siten havaintojen kertyminen tietyltä alueelta tai niiden puuttuminen toiselta ei kerro suoraan suurpetojen aktiivisuuden keskittymistä.

Yleisesti Luke näkee, että selostuksessa on käsitelty mahdollisia vaikutuksia eläimistöön perusteellisesti ja varovaisuusperiaatetta on huomioitu vaikutusten arvioinnissa. Kuten selostuksessakin sivutaan, Luke näkee, että voimaloiden määrään ja sijaintiin vaikuttamalla, voidaan pyrkiä lieventämään mahdollisia haitallisia vaikutuksia.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealue sijoittuu alueelle, jossa on runsas metsäkanalinnusto. Hankkeella arvioidaan olevan vaikutuksia linnustoon ja metsäkanalinnuille. Metsäkanalintujen elinympäristön laadun arvioidaan heikkenevän ja yhteisvaikutusten osalta (viereisen tuulivoimahankkeen kanssa) arvioidaan, että riskinä on soidinten häviäminen laajalta alueelta. Lieventämistoimina hankkeessa tullaan maalaamaan tornien alaosat tummaksi ja ajoittamaan rakennustoimet pesimäajan ulkopuolelle. On hyvä, että vaikutusten arvioinnissa vain yhtenä vuonna toteutettu metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys on pyritty kompensoimaan huomioimalla arvioissa paikallisten metsästäjien aiemmin havaitsemat soittimet. Hankealueella arvioidaan olevan saukon lisääntymiselle soveltuvia alueita. Luke huomauttaa, että mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen. Luke huomauttaa, että suurpetojen osalta tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla poissulkea. Yleisesti Luke näkee, että selostuksessa on käsitelty mahdollisia vaikutuksia eläimistöön perusteellisesti ja varovaisuusperiaatetta on huomioitu vaikutusten arvioinnissa. Kuten selostuksessakin sivutaan, Luke näkee, että voimaloiden määrään ja sijaintiin vaikuttamalla, voidaan pyrkiä lieventämään mahdollisia haitallisia vaikutuksia.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 01.03.2024 klo 15:10:55.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: